

Bécsi Posta

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, II. évfolyam, 2. (9) szám Bécs, 2007 február

Dankanits Ádám

XVI. századi olvasmányok

A tizenhatodik századi erdélyi értelmiségnek a korabeli európai kultúrához való viszonyát vizsgálva a ránk maradt itteni cirkulációjú könyvanyag megvilágításában, mindenekelőtt azt szűrhattuk le, hogy a tizenhatodik század és jelesen annak második fele a korszerű művelődési tartalmak viszonylag széles körű befogadásának, mondhatnánk az akkulturációnak a korszaka. Abból a százötven-kétszázmillió könyvből, amely a század folyamán Európa-szerte megjelent, kevesebb, mint egy ezrelék, kevesebb, mint százezer kötet foroghatott közkézen Erdélyben. Az itt olvasott könyvek nagy része az európai közös kultúra értékeit közvetítette az itteni értelmiség felé. Mégpedig meglehetősen frissességgel. Sok esetben talákoztunk olyan művekkel, amelyek már kiadásuk évében Erdélybe is elkerültek. Még az annyira szűk körhöz szóló művek is, mint amilyen például a heliocentrizmus kopernikuszi alapkönyve volt, az őskiadás megjelenése után néhány évvel feltűnnek hazai könyvgyűjtőnél.

A korabeli európai művelődési tájékozódást követték a hazai értelmiségiek abban is, hogy elsősorban a világi kultúra, a laikus olvasmányok iránt érdeklődtek, jóllehet kisebb mértékben még, mint az akkori Európa fejlettebb vidékein. (Amíg anyagunkban a világi és vallásos olvasmányok aránya három a kettőhöz, a korabeli Párizsban már három az egyhez.)

Mivel a középkori művelődési anyag a tizenhatodik századi erdélyi értelmiség szemében már jobbára holt hagyatékként tűnik fel, és a vallási megújulás irodalma iránt is csak másodsorban érdeklődött, azt mondhatjuk, hogy a korabeli olvasói tájékozódás elsősorban humanista jellegű. Legnépszerűbb szerzői a filológus Melanchton, Erasmus, Cicero és a "tonzúráról" immár megfosztott Arisztotelész. A jóval szűkebb körben olvasott Luther, Aquinói Tamás és Augustinus képviselik elsősorban a kor

teológiai gondolkodását.

A korszak könyvkultúráját számba véve azt tapasztaljuk, hogy egy, a középkor eleje óta megkezdődött és talán a könyvnyomtatás felfedezése óta felgyorsult folyamat valamikor a tizenhatodik század második felében fordulópontjához érkezett el. Ha a könyvanyag kilenczted része 1540 után került Erdélybe, kétharmada pedig a század utolsó harmadában, úgy véleményünk szerint jogos lesz ezentúl tizenhatodik század közepi olvasási robbanásról beszélni.

E robbanás értelmezésében, mint láttuk, több tényezőt is be lehet vonni: a vallásújítás okozta szellemi erjedés, valamint a fejlettebb vidékekről elűzött polgárok és értelmiségiek betelepődése nyilván növelte a szellemi mobilitást, befogadóképességet, fogékonyságot, az önálló udvari kultúra ugyancsak ösztönzően hathatott.

Döntőnek azonban az új kommunikációs eszköz, a nyomtatott könyv hazai meghonosodását tartjuk. S ha évszámhoz kell kötni, úgy a brassói Honterus-féle nyomda működésének kezdő évéhez kötnök azt a döntő fordulatot, amely az erdélyi értelmiség olvasási szokásaiban a források tanúsága szerint beállt.

Már Burckhardt is érzékelte annak idején a könyvnyomtatás rendkívüli szerepét a reneszánsz története szempontjából, amikor úgy vélte, hogy a nyomtatott könyv szorította ki a humanistákat.

Folytatás a 2. oldalon

A tartalomból:

MEGHÍVÓ:
**Szilágyi István
írói estje**
2007.03.04-én, 17,30
(3. oldal)

MEGHÍVÓ:
**50 év, 1956-2006
könyvbemutató**
2007.02.25-én, 18,00
(3. oldal)

LENGYEL FERENC
Vendég Kolozsvárról
(4. oldal)

SZILÁGYI ISTVÁN
Erőfölény
(5. oldal)

id, ORBÁN ISTVÁN
Első vendégünk ...
(6. oldal)

1848
**Petőfi Sándor
Vörösmarty Mihály**
(6. -7. oldal)

FIGYELŐ
**Kiállítások,
hangversenyek,
impresszum**
(8. oldal)

Folytatás az 1. oldalról

A jelenkori kutató - Elisabeth Eisenstein - szerint a könyvnyomtatás a reneszánszot két különböző korszakra osztja, s végül is a nyomtatott könyv új fejezetet nyit az európai művelődés történetében. Anyagunk alapján úgy véljük, hogy az erdélyi értelmiség szellemi életében is a tizenhatodik század döntő fordulatát nem a reformáció, még csak nem is a humanizmus, hanem a könyvnyomtatás meghonosodása hozta el. Az új kommunikációs eszköz nemcsak régi igényeket elégített ki, hanem új igényeket teremtett, mennyiségi értelemben rendkívüli módon kiszélesítette az olvasók körét. A hazai könyvnyomtatás kibontakozásával növekszik meg rohamos mértékben a külföldi könyvek behozatala, a hazai és a külföldi könyv pedig egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy az értelmiségiek szellemi tájékozódása évtizedek alatt megváltozzék. A középkor vallásos világképét a vallásújítás módosítja, a humanizmus pedig már a kereszténységtől idegen - olykor azzal ellenséges - elemekkel lazítja tovább. Reformáció és humanizmus - egymással többé-kevésbé antinomikus viszonyban álló - szellemi mozgásai az antitrinitarizmusban békülnek össze viszonylagosan. Az antik-keresztény világkép együttes meghaladása felé viszont ugyancsak a tizenhatodik század értelmiségi tesz meg az első - még bátortalan - lépéseket a természettudomány útján.

Ahogy az élőszo, mint alapvető kommunikációs forma mellett az osztálytársadalom megjelenésével szerephez jut az írásbeliség, ugyanúgy lép a nyomtatott könyv a kézirat helyére a polgári fejlődés során. S ha a kelet-európai népek körében az írásbeliség - a világ élenjáró területeihez képest - több évezredes késéssel honosodott meg, a nyomtatás esetében a késés már kevesebb, mint egy évszázad. Nyilván a nyomtatott könyv meghonosodásában az európai viszonyok gyorsították a hazai fejlődést, de másfelől az is valószínűnek látszik, hogy nálunk is a polgárság XIV. század óta megfigyelhető izmosodása volt a "Gutenberg-galaxis"-ba lépés előfeltétele.

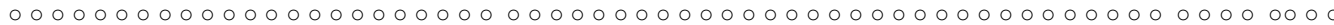
A polgárosodás ad magyarázatot arra a látszólag

paradoxális helyzetre, hogy tudniillik a feudális egyházak értelmiségi olvasója polgári és világi jellegű olvasmányanyagban ismeri fel szellemi szükségletét. Gazdaság- és társadalomtörténeti értelemben ma még nem eléggé világos az, hogy a polgárosodás Kelet-Európában mikor, milyen mértékben akadt el, a művelődéstörténeti anyag megvilágításában mindenesetre úgy tűnik, hogy a tizenhatodik század végén. Az erdélyi fejedelemségben a jelek szerint 1594 jelzi a fordulatot: azt a pillanatot, amikor a fejedelmi hatalom a kálvinista katonai nemesség és a jezsuiták torz szövetségére támaszkodva a polgárságot képviselő humanista értelmiség ellen fordul. A tizenhetedik század első felében továbbhalad ez a folyamat, amely művelődéstörténeti értelemben a polgárt oly módon semmizeti ki a kultúrából, hogy a nálunk eminens módon polgári vallásokat - a lutheranizmust és az antitrinitarizmust - korlátozza, illetve támadja.

A városi polgárság kiszorításával egyidejűen a kultúra tizenhatodik századi virágkorának is vége szakad. A tizenhetedik századi és tizennyolcadik század eleji könyvtermelés - minthogy ez egyedüli összehasonlítási alapunk - a válságokkal megszakított stagnálás képét mutatja, ami pedig a szellemi mozgékonyt, receptivitást illeti, a felvilágosodás koráig nem találjuk mását a tizenhatodik század végének.

Bethlen, Apáczai és Misztótfalusi ebben a megvilágításban már nem a fénykor alakjaiként, hanem a fénykor visszaállítására reménytelenül törő és jobbára bukásra ítélt héroszokként tűnnek fel előttünk. Ami Honterusnak és Heltainak, egy polgári irányba tartó század polgári közegben működő fiainak sikerült, nem sikerülhetett egy visszafeudalizálódó század polgári környezet nélküli értelmiségeinek. Nyilván emberfeletti erőfeszítésük nélkül nemcsak a kor - mi is szegényebbek lennénk. A kor megítélésünkben azonban így is csak a részleges sikerű kísérlet kora marad a tizenhatodik századdal, kultúránk első virágkorával szemben.

Tisztelettel és szomorúsággal emlékezünk meg a harminc évvel ezelőtti, 1977. március 4.-i, különösen Bukarestben pusztító földrengés áldozatairól. Dankanits Ádám, kiváló erdélyi művelődéstörténész, író és közíró közéjük tartozott. Idén januárban lett volna 75 éves. Itt közölt írása részlet egy 1974-ben megjelentetett hosszabb tanulmányból.

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság következő estjére,

Meghívottunk:

Szilágyi István

Kossuth-díjas író,

a Helikon című kolozsvári irodalmi folyóirat főszerkesztője

2007. március 4-én vasárnap du. 17:30 órakor

Az előadás helyszíne: Bécs, Capistrangasse 2/15

MEGHÍVÓ

2007. február 25-én, vasárnap, d.u. 18:00 órakor,

a Bécs 1., Dorotheergasse 16. szám alatti református templomba

50 év

1956 - 2006

Könyvbemutató az 1956-os magyar forradalom hazai, európai jelentőségéről és hatásáról.

A könyv kiadója az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

(Basel – Budapest),

bemutatja Dr. Szöllősy Pál, az EPMSZ tiszteletbeli elnöke (Zürich).

Az előadó est

az Európa – Club,

a bécsi Magyar Református Gyülekezet,

és a Bornemisza Péter Társaság

közös rendezvénye.

Lengyel Ferenc

Vendég Kolozsvárról

Egyre ritkábban veszünk könyvet a kezünkbe, még kevésbé tollat. Kortársról szólni, vagy ami még rosszabb – akár nyúlfarknyit írni – annál is körülményesebb. Íróemberről elmélkedni aztán végképp nagy merészség. Márpedig íróemberről szólok, olyanról, kit élete úgy köt Kolozsvárhoz, mint képzelet a pegazust Helikonhoz. Magasztos hasonlatok helyett a múlthoz fordulok, olvasmányélményeimhez, segítsenek ki bajomból-gondomból. Gimnazistakorom egyik szabad délutánját idézem, amikor a tavaszidőt olvasással töltöttem. Jókedvűen olvastam, ami tetszett, szeretetteljes élvezettel, messze a későbbi évek olykori kényszerolvasmányaitól.

Az *Utunkban* lapozgattam, egy régebbi évfolyamában. A novella, amin szemem megakadt, életteli volt, eleven, láttató. Hogy mi történt a leírt kovácsműhelyben, ma már nem tudom, de a bensőség, amellyel a mozzanatok egymásból bomlottak ki, és bár a történet lassan haladt előre, mégis elvarázsolt, magával ragadott. Szinte beleéltem magam a kovácsműhely hangulatába. Érezni véltem a fölizzó vas illatát, hallottam a két kalapács csengőbongó feleselgetését, csodáltam a férfikarok izmainak feszülését-ernyedését, éltem a műhely belső terét és idejét, egyszóval az írás magába szippantott. Valóban, ha volt realizmus az akkori irodalomban, akkor – túl a kor hivatalos realizmus-eszményein – emlékezetem pecsétje hitelesíti a korabeli valóságábrázolásnak ezt a novelláját.

Akkor ismerkedtem meg Szilágyi Istvánnal. S azóta a hűtlen távolságban is hordom magamban ezt a képet róla. Később árnyalódott a képzelte arc, körvonalaiban élesebbé lett, - és egy napon valódivá. Később

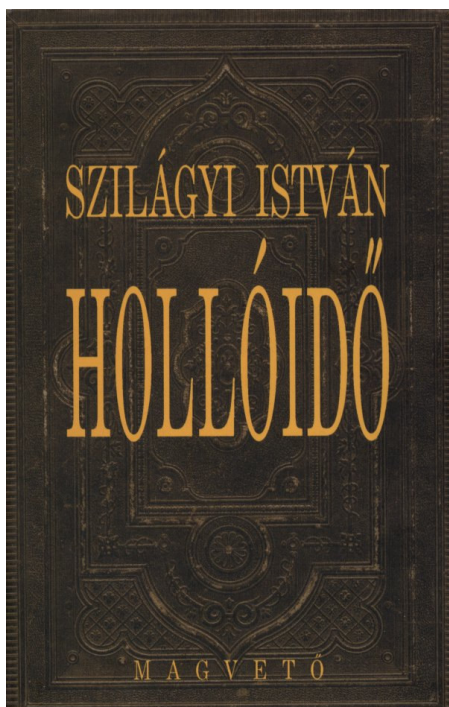
Szilágyi István

szépemlékezetű Sütő Andrásunk hét évvel korábbi *Anyám könnyű álmot ígér*-jének, de tömösebb volt, súlyával lehúzott. Belecsobbant az erdélyi és az összmagyar irodalom kútjába. Olvasni kezdték, elemezni, elismerni – és szerzőjére ráragadt az egykönyves jelző. Mi mindent fölfedeztek benne –

ó boldog irodalomtudósok!

A pipafüstös idő azonban nem kerengett hiábavalóan. Egyik fodrában, úgy másfél évtizedes távlatban fölrémlett az *Agancsbozót*. Különös, hagyományoktól eltérő, újszerű. Elismerésben elmaradt elődje mögött. De sokáig morfondírozó íróemberünk, az időnek fodraitól nem zavartatva magát, újabb évtized után elővarázsolt egy újabb regényt, a *Hollóidőt*, amely a távolabbi múltba álmódja olvasóját, a magyar történelem tizenhatodik századába.

Írója most, hét évvel e regény után, pár hónappal hetvenedik éve küszöbe előtt ellátogat Bécsbe. Talán megosztani velünk gondolatait a naponta apadó otthonról, töprengéseit a sorsról, az egyre otthontalanabbá váló világról ... S ki tudja, talán egy újabb, szinte-kész irodalmi meglepetésről ...

Könyvet egy lóért

Beszélgetés Szilágyi Istvánnal

Balázs Imre József: Szilágyi Istvánnak 1964-ben jelent meg az első novelláskötete a Forrás-sorozatban, később még kiadott két rövidpróza kötetet, és egy idő óta regényeket ír. Az első kérdés, amit feltennék, az utolsó regény egyik mozzanatához kapcsolódik. Az történik ebben a regényben, a Hollóidőben, hogy kicserélnek egy embert, egy papot, egy könyvre váltságdíjként. Afféle szimbolikus dolog, bár ez a Szilágyi-regényekben kissé rombolódik is. Hogyan látod ezt a cserét így, most, olvasóként?

Szilágyi István: Ennek lehet jelképpértéke a könyvben ott, ahol ez történik, de legalább akkora jelentősége van annak, hogy azért a könyvért egy jó lovat kap a legényke ráadásnak. Mert ugye kiváltjuk a papot, és azután a lovon elszelelünk. És a regényben ott van az is, hogy vagy megtartom a Világkrónikát, azt lapozom és annyi a világ, amennyit ez a krónika számomra belőle megmutat (a könyv szerepe fontos lehet az életünkben, felnyílik a világ általa a főszereplő kortársai számára) – vagy elcserélem a könyvet egy lóért, lovon elmegyek és megnézem eredetiben a világot, azt, ami egyébként a könyvben volna. Számomra legalább akkora ennek a jelentősége, mint egy könyves embert kicserélni egy könyvre.

Balázs Imre József: Nem mindegy, hogy milyen az elcserélt könyv.

Szilágyi István: Ez ugye az egyik Világkrónika, a Nürnbergi Krónika, a 15. század végéről, amelyik elég sok példányban van meg Európában. Én is tartottam a kezemben. Úgy másfél órára bevezettek egy eldugott helyiségbe, ahová kihozták a könyvet, és a másfél óra alatt körülbelül felét-kétharmadát sikerült végiglapoznom. A fantasztikus az volt, hogy a Nürnbergi Krónika e példánya mennyire ép volt. És a tördelése – ugye lapot is szerkesztünk –, mondhatni: mai volt. Kiderül, hogy a 15. század végére készen állt a mai könyvkultúra.

Balázs Imre József: Nemrég voltam egy doktori disszertáció védésén, amelyik a Szilágyi István-életműről szólt, és felfigyeltem egy dologra. Azt írja a szerző, Mester Béla, hogy a novelláskötetek, amelyek megjelentek a 60-as években, jó

visszhangot kaptak Magyarországon, például napilapokban is írtak róluk. Azóta ez – hogy Szilágyi István novellista is – mintha elfelejtődött volna. Minek tulajdonítható ez?

Szilágyi István: Furcsa, hogy erre emlékeztetsz. 1964-es az első kötetem, hihetetlen, hogy már negyven éves. Persze, a prózaíró mivel jeleskedik az elején? Novellákkal. Ugyanakkor én azt hiszem, a novellaírásra születni kell. Vannak fantasztikus prózaíróink, akik igazából novellát tudnak írni, és ha regényt írnak, az akkor is lebontható egy novellafüzérré. Nálam ez fordítva történt. Nagyon becsülöm a novellát, nagyon sokra tartom, mert sokat küszködtem azzal, hogy hátha igazi novellát írhatnék. Az elején nem tudom, mennyire sikerült, ez olyan rég történt, hogy némelyik szöveget most nagyon pironkodva olvasnám végig, nagyon tapsifülesek és zsengek lehetnek. Egy idő után aztán úgy éreztem, hogy a novelláim zsugorított regénytorzók, akkor is, ha húsz vagy harmincoldalásak. Akkor ezek elkezdtek nőni, és regény lett belőlük.

Miután a második regény, a Kő hull apadó kútba megjelent, újabb novelláskötetet nem adtam ki, történeti tárgyú novellákat írtam ugyan, de ezek valahogy nem álltak össze kötétté, és kiderült, hogy szinte előmunkálatai a tova 2001-ben megjelent Hollóidőnek.

Balázs Imre József: Ez azt jelenti, hogy 25 évig mozgott, készülődött ez a regény?

Szilágyi István: Ez túlzás. Az Erdélyben élő magyar írók a történelem mindig foglalkoztatta, Erdély története és Magyarország története, ebben volt valami furcsa, látens ellenzékiség is. Engem sok időn át a 17.–18. század fordulója, a kuruc kor előtti évtizedek érdekelték, majd az azutániak, később az időlétrán visszamentem a 16. századba. Ezt a kort úgymond eredetiben kezdtem olvasni, korabeli leveleket, iratokat, feljegyzéseket lapozgatva. Ha ilyenformán olvasod a történelmet, kiderül, hogy nem azonos azzal, amit tudunk, vagy tudni véltünk, vagy olvastunk erről a korról, így talán könnyebben is lesz belőle regény.

(*irok.terasz.hu*)

Szilágyi István - életrajzi adatok: 1938. október 10-én született Kolozsváron, a kolozsvári BBTE jogi karán végzett 1963-ban. 1963-tól az *Utunk* munkatársa, 1968-tól 1989-ig főszerkesztő-helyettese. 1990-től a kolozsvári *Helikon* főszerkesztője.

Kötetei: Sorskovács (elbeszélések, 1964); Ezen a csillagon (elbeszélések, 1966); Üllő, dobszó, harang (regény, 1969); Jámbor vadak (elbeszélések, 1971); Kő hull apadó kútba (regény, 1975); Agancsbozót (regény, 1990); Hollóidő (regény, 2001).

Díjak: a Romániai Írók Szövetségének díja (1975, 1990, 2001); Pezsgő-díj (1975); József Attila-díj (1990); Ady Endre-díj (1992); Déry Tibor-jutalom (1995); Getz Corporation-díj (1998); Kossuth-díj (2001)

id. Orbán István

Első vendégünk 2007-ben Szőnyi Erzsébet volt

s ezzel - amint arra Bartók Miklós elnökünk rávilágított - február 4.-én Bécsben a Bornemisza Társaságban indult el a megemlékezések s ünnepségek sora Kodály Zoltán születésének 125.-ik és halálának 40.-ik kettős évfordulója alkalmából.

Szőnyi Erzsébetet, Kodály tanítványát, szellemi és zenepedagógiai hagyományának nagytekintélyű folytatóját, a *Bécsi Posta* 2006 szeptemberi számában már bemutatta Joó Imola és Radics Éva, volt növendéke a budapesti Zeneakadémián, aki erre most is lelkesen emlékezett. Szőnyi Erzsébet előadását Erőd Iván vezette be, aki 15 esztendőskorában került osztályába.

Az előadás tengelye Kodály tanításának és módszerének hazai és külföldi terjesztése és elterjedése volt, az 1920-as évek nehéz kezdetétől fogva. Ekkor figyelt fel Kodály arra, hogy a magyar gyerekek többsége idegen dalokat énekel; az iskolai zene- és énekoktatásból, mert a tanító- és tanárképzésből is, hiányzott a népdal. A munkát tehát itt, széles fronton kellett kezdeni és ehhez eszközöket megteremteni. Ma az 1975-ben alapított, Budapesten székelő Nemzetközi Kodály Társaságnak Ausztrália, Kanada, az Egyesült Államok, de számos ázsiai ország is tagja; a Kodály tanításával foglalkozó, Magyarországon tanuló külföldi növendékek dandárja pedig finn, észt, kínai és japán.

A 80 esztendősk Szőnyi Erzsébet friss, közvetlen hangú előadását a népes közönség nagy figyelemmel és tisztelettel fogadta. Bennem sok emléket ébresztett az 1930-as évekből, amikor kisdíákként kerültem Erdélyből Budapestre, magyar iskolába, és ennek cserkészcsapatába. Tudvalévő, hogy Kodály tanításának és a magyar népdalok megismerésének, művelésének egyik legbuzgóbb közvetítője a magyar cserkészlet volt. A kirándulások, táborok, táborúzek emlékével összeforrott bennem a "101" és a "102 magyar népdal". Ennek nyomán jutottam Kodály alapvető tanulmányához a magyar népzeneéről, sajtóságairól és eredetéről, ami viszont új távlatokat nyitott és új összefüggéseket mutatott egyrészt a magyar nyelv, másrészt az akkortájt nagy érdeklődést keltő finn-ugor nyelvrokonság tanulmányozásához.

1942-ben ott voltam a Kodály 60. születésnapja alkalmából az Operában rendezett hangversenyen, melyen a svéd Swanholm Set magyarul énekelte a Psalmus hungaricus-t és Kodály vezényelte Berzsenyi szövegére írt hatalmas kórusművét *A Magyarokhoz* ("Forr a világ bús tengere óh, Magyar..."). Ehhez nagy bátorság kellett akkor, hiszen Magyarország már háborúban állt. Ezt mindenki érezte-tudta, a közönség, az egész ország nagy lelkesedéssel ünnepelte Kodályt.

Az elmúlt évben emlékeztünk 1956-ra. Legalább most emlékezzünk arra is, hogy a (valóban akkor létező) magyar közvélemény egyezett abban: ha győz a forradalom, Kodály Zoltán lesz a Köztársaság elnöke.

1848 . 1848 . 1848 .

Petőfi Sándor

FÖLTÁMADOTT A TENGER...

Föltámadott a tenger,
A népek tengere;
Ijesztve eget-földet,
Szilaj hullámokat vet
Rémítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?
Halljátok e zenét?
Akik még nem tudtátok,
Most megtanulhatjátok,
Hogyan mulat a nép.

Reng és üvölt a tenger,
Hánykódnak a hajók,
Süllyednek a pokolra,
Az árboc és vitorla
Megtörve, tépve lóg.

Tombold ki, te özönvíz,
Tombold ki magadat,
Mutasd mélységes medred,
S dobáld a fellegekre
Bőszült tajtékodat;

Jegyezd vele az ég
Örök tanúságul:
Habár fölül a gálya,
S alul a víznek árja,
Azért a víz az úr!

Pest, 1848. március 27-30.

1848 • 1848 • 1848 • 1848 • 1848 • 1848 • 1848 • 1848 • 1848 • 1848

Vörösmarty Mihály

A VÉN CIGÁNY

Húzd rá cigány, megittad az árát,
Ne lógasd a lábadat hiába;
Mit ér a gond kenyéren és vízen,
Tölts hozzá bort a rideg kupába.
Mindig így volt e világi élet,
Egyszer fázott, másszor lánggal égett;
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyútt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Véred forrjon mint az örvény árja,
Rendüljön meg a velő agyadban,
Szemed égjen mint az üstökös láng,
Húrod zengjen vésznel szilajabban,
És keményen mint a jég verése,
Odalett az emberek vetése.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyútt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Tanulj dalt a zengő zivatartól,
Mint nyög, ordít, jajgat, sír és bömböl,
Fákat tép ki és hajókat tördel,
Életet fojt, vadat és embert öl;
Háború van most a nagy világban,
Isten sírja reszket a szent honban.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyútt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Kié volt ez elfojtott sóhajtás,
Mi üvölt, sír e vad rohanatban,
Ki dörömböl az ég boltozatján,
Mi zokog mint malom a pokolban,
Hulló angyal, tört szív, örült lélek,
Vert hadak vagy vakmerő remények?

Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyútt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Mintha újra hallanók a pusztán
A lázadt ember vad keserveit,
Gyilkos testvér botja zuhanását,
S az első árvák sírbeszédeit,
A keselynek szárnya csattogását,
Prometheusz halhatatlan kínját.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyútt vonóbul bot:
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

A vak csillag, ez a nyomorú föld
Hadd forogjon keserű levében,
S annyi bűn, szenny s ábrándok dühétől
Tisztuljon meg a vihar hevében,
És hadd jöjjön el Noé bárkája,
Mely egy uj világot zár magába.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyútt vonóbul bot:
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.

Húzd, de mégse, - hagyj békét a húrnak,
Lesz még egyszer ünnep a világon,
Majd ha elfárad a vész haragja,
S a viszály elvérzik a csatákon,
Akkor húzd meg újra lelkesedve,
Isteneknek teljék benne kedve.
Akkor vedd fel újra a vonót,
És derüljön zordon homlokod,
Szűd teljék meg az öröm borával,
Húzd, s ne gondolj a világ gondjával.

1854. július-augusztus

Az 1848-49. szabadságharc emléke előtt a magyar költészet két olyan remekművével tisztelgünk, melyek a forradalom kitörésekor uralkodó diadalmas hangulatot, illetve a szabadságharc leverését követő szomorúságot, borúlátást illusztrálják, noha utóbbinak végén mégiscsak felcsillan a remény.

KIÁLLÍTÁSOK

Pongrácz Károly

Az Ausztriában élő erdélyi festő, grafikus, fotóművész munkái tekinthetők meg azon a tárlaton, amely a Bornemisza Péter Társaság székhelyén, a BPT márciusi irodalmi estjének alkalmával kerül bemutatásra.

„Az utóbbi időben az emberi tevékenységek következtében keletkezett fényeffektusok megfigyelésével és lefényképezésével foglalkozom. Pontosabban a fényvonalak és színtoltok idő- és térbeli viselkedésével, átalakulásával, és az így megtapasztalt folyamatok szubjektív, absztrakt formában történő megjelenítésével”- vallja a művész.

Bécs 6., Capistrangasse 2/15, március 4., 17:30 órákor.

Yves Klein - Die blaue Revolution (A kék forradalom)

A bécsi *Museum Moderner Kunst (MUMOK)*, Bécs 7, Museums-Quartier, Museumsplatz 1.) március 8-án nyitja meg a francia Yves Klein, az európai avantgard festészet kiemelkedő képviselőjének retrospektív kiállítását, mely a párizsi *Centre Pompidou* közreműködésével jött létre. Ebben első alkalom nyílik majd itt Ausztriában, az 1950-es években tevékenykedő, a monochrom festészet „feltalálójaként” ismert Klein művészetének átfogó megismerésére. Korai, 34 évesen bekövetkezett halála ellenére, rendkívül gazdag és sokoldalú életművet hagyott hátra. A festészetől, a szobrászaton át a performatív, majd konceptuális művészi alkotásokig terjedt tevékenységi köre. A kiállítás 2007 június 3-án zár.

Ingyenes látogatási lehetőségek modern bécsi képtárakba és múzeumokba:

Sammlung Essl – Museum, An der Donau-Au 1., Klosterneuburg/Bécs. Minden szerdán, 18 - 21 óráig.

MAK – Öst. Museum für angewandte Kunst, Stubenring 5, Bécs 1. Minden szombaton, 10 -18 óráig.

HANGVERSENY

Első Finnugor Kulturális Napok Bécsben

Az Akadémia Vonósnégyes (Magyarország), a **The New Tallin Trio (Észtország)** és a **Sinfonia Lahti Chamber Ensemble (Finnország)** kortárs zenei koncertje.

A három rokon nép legkézzelfoghatóbb közös kulturális öröksége a népzene, amelyből nem csak Sibelius és Bartók, hanem a kortárs zeneszerzők is inspirációt merítenek. Az utóbbi években élre tört finn és észt kortárs zene izgalmas szerzeményei mellett felhangzik a nemrég elhunyt Ligeti György egyik műve is. Musikverein, Gläserner Saal, Bécs 1., Bösendorferstr. 12 2007. március 3. szombat 19:30. Jegyárak: álló 5 €, földszint 20 €, erkély 22 €

Absender: P.b.b.
Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Tel.: +43/5877712. Fax: +43/5877714
E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A-1011 Wien, Schottengasse 6
BLZ: 11000. Konto Nr. 00207578600, IBAN: AT581100000207578600; SWIFT (BIC): BKAUATWW